

Referat af bestyrelsesmøde i Danmarks 3R-Center

Torsdag den 7. februar 2019 kl 10-15, Mødelokale E041, Fødevarestyrelsen, Glostrup

Deltagere: Christine Nellemann, Peter Bollen, Adrian Smith, Lisbeth E. Knudsen, Erwin Roggen, Jan Lund Ottesen, Peter Bie (observatør), Tom Bengtsen, Louise Holm Parby, Katja Goodhew (gæst, Miljø- og Fødevarerministeriets departement) og Rasmus Normann Nielsen (ref.)

Afbud: Axel Kornerup Hansen

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Godkendt

2. Målskema 2018

Bestyrelsen kunne med tilfredshed konstatere, at langt de fleste mål for 2018 var blevet opfyldt.

Mht. Danmarks 3R-Centers undervisningsmateriale om forsøgsdyr og de 3R'er er det svært at få et præcist billede af, hvor mange lærere der anvender materialet, men det kunne se ud til, at det ikke er et tilfredsstillende antal. Sekretariatet kunne oplyse, at materialet har været svært at promovere – bl.a. på diverse læringsmesser og lignende - idet materialet udelukkende eksisterer på nettet. Det var derfor blevet besluttet at få materialets artikler trykt i et hæfte, som i 2019 kan medtages på tre læringsmesser og Naturmødet i Hirtshals. Hæftet trykkes i et antal klassesæt, som kan bestilles af skolerne.

NB. Danmarks 3R-Centers målskemaer er tilgængelige på: <https://3rcenter.dk/om-3r-centeret/vision-mission-arbejdsopgaver-og-maal/>

3. Målskema 2019

Sekretariatet gennemgik et udkast til målsætninger for Danmarks 3R-Center for 2019.

For at rydde op i abonnenter til Danmarks 3R-Centers nyhedsbrev har 3R-centeret besluttet at bede alle abonnenter om at tilmelde sig igen (målet for antallet af abonnenter ved udgangen af 2019 er således mindre end målet for 2018).

Sekretariatet undersøger, om det er muligt at sætte et mål vedr. antallet af hjemmesidebesøgende, som klikker på 3R-centerets interne nyheder.

Det besluttedes ikke at inkludere mål vedr. 3R-prisen i målskemaet. Proceduren vedr. indstilling til 3R-prisen samt udvælgelsen af vinderen skal drøftes på næste bestyrelsesmøde.

Mht. undervisningsmaterialet besluttedes det at have en målsætning om, at 20 gymnasieklasser skal bestille det nye trykte undervisningsmateriale i løbet af 2019. Materialet forventes i øvrigt klar til promovning på læringssessen i Bellacenteret 13.-14. marts.

Det besluttedes, at en eventuel fremtidig oversættelse af undervisningsmaterialet til engelsk må bero på, hvorvidt den danske trykte udgave bliver en succes.

Det drøftedes, hvorvidt målskemaet for 2019 skal indeholde specifikke mål vedr. årsrapporten. Det skal overvejes, om en tilfredshedsundersøgelse af årsrapporten kan inkluderes i tilfredshedsundersøgelsen af symposiet.

Det besluttedes ikke at inkludere mål vedr. nationale mediers omtale af Videnskabsbar-arrangementet.

Det diskuteredes, hvorvidt målskemaet skal indeholde mål vedr. antallet af ansøgninger om 3R-forskningsmidler. Det besluttedes, at der ikke skulle være et kvantitativt mål, idet ansøgningernes kvalitet var det vigtige. Sekretariatet skal selvfølgelig sørge for at promovere muligheden for at søge penge hos Danmarks 3R-Center og gerne overveje nye måder hertil.

Det diskuteredes, hvorvidt sekretariatet skulle udsende en spørgeskemaundersøgelse i forsøgsdyr- og alternativmiljøet om 3R-centerets forskningsmidler for at opnå bedre kendskab til, hvorfor/hvorfor ikke forskere valgte at ansøge/ikke ansøge Danmarks 3R-Center om forskningsmidler. Dette var der ikke tilslutning til. Se i øvrigt punkt 7 i dette referat.

4. Internationale møder og kontakter

a) Møder i Berlin, 13.-15. marts

Tom Bengtsen orienterede om et møde arrangeret af EUSAAT, hvor et øget samarbejde europæiske 3R-centre imellem er på dagsordenen. Mødet er en opfølgning på EUSAAT's indledende møde herom, som afholdtes i forbindelse med EUSAAT-konferencen i 2018. Tom Bengtsen og Louise Holm Parby repræsenterer Danmarks 3R-Center på mødet.

Tom Bengtsen og Louise Holm Parby besøger ved samme lejlighed Charité Universitätsmedizin i Berlin for at høre om deres nyetablerede interne (in-house) 3R-center, ligesom Tom og Louise vil besøge Bf3R for at høre om deres aktuelle større fokus på refinement.

b) FELASA Congress, 10.-13. juni

På årets FELASA-konference er en større session om 3R-centre en del af programmet, hvorfor Tom Bengtsen og Louise Holm Parby fra sekretariatet deltager.

Desuden deltager bestyrelsesmedlemmerne Peter Bollen og Axel Kornerup Hansen, som holder et indlæg om Danmarks 3R-Center og præsenterer en poster om Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer.

Det skal i øvrigt besluttes på næste bestyrelsesmøde hvem fra bestyrelsen, som skal præsentere Danmarks 3R-Center på årets EUSAAT-konference, idet deadline for indsendelse af abstracts er 31. maj.

5. Sekretariatet orienterer

Tom Bengtsen kunne orientere om den seneste studenteransættelse i sekretariatet. Idet studenterne arbejder for både Danmarks 3R-Center, Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer samt Dyreforsøgstilsynet skal studenterne gøres opmærksomme på, at deres autosignaturer skal tilpasses hertil. Sekretariatet orienterer studenterne.

6. Evaluering af uddelingen af 3R-ansøgningsmidler 2019

a) Analyse af ansøgninger om 3R-forskningsmidler

Lisbeth E. Knudsen havde som aftalt på et tidligere bestyrelsesmøde foretaget en nærmere undersøgelse af samtlige indkomne ansøgninger om forskningsmidler til Danmarks 3R-Center i perioden 2014-2018. Undersøgelsen viste bl.a., at mange vælger at sende en ansøgning med samme titel ind igen, og at det betaler sig i forhold til at opnå støtte, da succesraten er markant større ved genindsendelse. Det skal overvejes, om nogle af observationerne herfra skal præsenteres på symposiet (poster) eller på hjemmesiden for at styrke folks motivation til at søge om forskningsmidlerne.

Det besluttedes at diskutere call'et på næste bestyrelsesmøde.

Sekretariatet kunne i øvrigt bemærke, at pressemeddelelsen vedr. seneste uddeling af forskningsmidler i øjeblikket er til gennemsyn hos departementet. Den forventes derfor udsendt snarest.

7. Opfølgning på Innovationsfondens afslag på opfordring om at tilslutte sig Funding Principles

Christine Nellemann foreslog, at Danmarks 3R-Center tager kontakt til Innovationsfonden med henblik på at støtte op om Funding Principles, når fondens nye ledelse er på plads. Indtil da kontakter 3R-centeret de resterende fonde, som endnu ikke har tilsluttet sig.

Frokost

8. Idéer fra 3R-centerets tilfredshedsundersøgelse af symposiet 2018

Sekretariatet præsenterede ideer fra tilfredshedsundersøgelsen, som blev foretaget kort efter symposiets afholdelse (november 2018). Det besluttedes, at sekretariatet i forbindelse med planlægningen af dette års symposium lader sig inspirere heraf.

Det besluttedes, at deltagere, som medbringer en poster, sender en fil med posteren inden symposiet, hvilket kan gøre seancen med speedposter-præsentationen bedre.

Det skal i øvrigt overvejes, om der i forbindelse med symposiets to frokoster bør laves et bord for de internationale deltagere, så de ikke lades alene blandt de mange danske deltagere.

9. Årsrapport 2018

Det besluttedes at inkludere en samlet oversigt i årsrapporten med samtlige støttede 3R-projekter. Oversigten skal inkludere links til publicerede projekter (eller henvisning til Danmarks 3R-Centers hjemmeside).

Det besluttedes, at sekretariatet bestræber sig på at udsende årsrapport-udkast til bestyrelsen senest 22. februar. Bestyrelsen får ti arbejdsdage til at kommentere herpå. Sekretariatet sender herefter teksten til grafisk bureau. Det er sekretariatets ambition at udsende årsrapporten til interessenter inden udgangen af april.

10. Symposium 2019

Sekretariatet kunne oplyse, at fem af de inviterede seks internationale oplægsholdere indtil videre havde accepteret invitationen (Helene Richter, Penny Hawkins, Marco Annoni, Natasha Karp og Malcolm MacLeod). Donald Ingber skal kontaktes igen med henblik på endelig accept.

Det besluttedes, at sekretariat og bestyrelse overvejer nationale foredragsholdere inden næste bestyrelsesmøde.

Peter Bollen fortalte om udviklingen af en computerskabt computermus (<https://www.altomdata.dk/stadigt-klogere-computere-paa-vej-erobre-verden/2>). Det skal undersøges, om et foredrag herom skal inkluderes i programmet.

Erwin Roggen foreslog at undersøge mulighederne for at få præsenteret *in vitro*-resultater fra Alzheimers-forskning. Det skal undersøges, hvem der kan holde et sådan oplæg.

Det besluttedes at kontakte professor Lars Dragsted fra NEXS på KU, som arbejder med metabolomics på humane prøver. Han kontaktes af sekretariatet om, hvorvidt han kan holde et foredrag på symposiet om muligheden for at bruge data fra mennesker i stedet for forsøgsdyr inden for fødevarerforskningen.

11. Evt. deltagelse i konference arrangeret af Danske Kræftforskningsdage (29.-30. august)

Bestyrelsen fandt ideen om sekretariatets deltagelse god. Sekretariatet undersøger, hvordan Danmarks 3R-Center bedst kan få promoveret centeret og de 3R'er på konferencen.

Lisbeth E. Knudsen foreslog at undersøge muligheden for at promovere centeret på samme måde ved et kommende EUROTOX.

12. Ideer og inspiration til opfølgning i sekretariatet

(Sekretariatet modtager under dette punkt input fra bestyrelsen til nye projekter eller ideer, vi skal arbejde videre med)

a) Evt. projektstøtte til ekstra 3R-projekt

Danmarks 3R-Centers bestyrelse er blevet opmærksomme på et projekt, der er i sin spæde begyndelse, omkring forbedrede forhold for mus i metabolismeforskning. Det besluttedes, at tage kontakt til forskeren for at diskutere mulighederne for et eventuelt samarbejde.

b) Dokument hvori 3R-centeret forholder sig til anbefalingerne i IFRO's rapporter

Bestyrelsen kiggede på anbefalingerne og konkluderede, at nogle af anbefalingerne fra første rapport (*The Danish 3R survey: knowledge, attitudes and experiences with the 3Rs among researchers involved in animal experiments in Denmark*) efterhånden er uaktuelle.

Mht. den anden rapport (*Replacement i forsøgsdyrsforskningen? En kvalitativ analyse af muligheder og barrierer*) var bestyrelsen enig i, at en tilføjelse af flere økonomiske midler til området vil være nødvendigt, hvis der skal ske en større forandring, men Danmarks 3R-Center har ikke selv mulighed herfor.

Statementpapiret vedr. replacement (jf. punkt 5d) vil forholde sig til særlig sidstnævnte rapportes anbefalinger.

c) Forslag til fremtidige forsøgsdyrs-/3R-oplæg på VidenskabsBar

Det er besluttet, at Axel Kornerup Hansen holder foredraget på det første VidenskabsBar-arrangement i 2019. Arrangementet afholdes på caféen Hyggestund i København. Datoen er ikke endeligt fastsat. Foredraget skal tage udgangspunkt i det, Axel holdt i Århus i 2017.

Peter Bollen forhører sig om mulighederne for at afholde et VidenskabsBar-arrangement hos Studenterhuset i Odense.

d) Forslag til et aktuelle forsknings-/3R-emner til DR-programmet "21 søndag"

Intet at bemærke, men skulle bestyrelsen blive bekendt med 3R-forskning, som kunne være relevant at forsøge at få i DR, kan det præsenteres på dette faste dagsordenpunkt.

13. Evt.

Peter Bollen gjorde bestyrelsen opmærksom på, at den britiske dyreværnsorganisation RSPCA på baggrund af videnskabelig litteratur og drøftelser med forskere har sat behandling af forsøgsdyr med Tamoxifen mhp. induktion af et transgen på en liste over procedurer, der potentielt er betydeligt belastende (*servere suffering*). I Danmark vurderes standardbehandling med Tamoxifen som værende let belastende.

Det besluttedes, at sekretariatet tager kontakt til RSPCA for at opnå klarhed om årsagerne hertil. Information fra RSPCA skal videreformidles til Rådet for Dyreforsøg og Dyreforsøgstilsynet.

Tom Bengtsen kunne fortælle, at *Ellegård Göttingen Minipigs* afholder 50-årsjubilæum. Jubilæet er et heldagsarrangement med en lang række foredrag. Sekretariatet videresender invitationen til bestyrelsen.

Andet:

Det blev besluttet at udarbejde en link-samling på hjemmesiden til relevante forsøgsdyrsetiske artikler.

Bestyrelsen diskuterede brugen af forsøgsdyr i forbindelse med undervisning. På et kommende bestyrelsesmøde skal dette emne diskuteres igen.

Det diskuteredes endvidere, hvem der er Danmarks PARERE-personen. Sekretariatet undersøger dette.